

Sveriges Utsädesförenings sommarmöte 30 maj 2017

Tisdagen den 30 maj 2017 höll Sveriges Utsädesförening (SUF) sitt sedvanliga sommarmöte i Alnarp. Ett drygt 40-tal personer hade anmält sig till mötet. Huvudtema för dagen var en presentation av det nya projektet ScanOats som finansieras av Stiftelsen för Strategisk Forskning (SSF) med 75 milj kr över 8 år. Prof. Olof Olsson beskrev inledningsvis den resa som han gjort inom växtbiotekniken från de inledande åren och därefter via Max Planck-institutet i Köln, växtfysiologi vid Umeå universitet och Göteborgs universitet fram till etableringen av forskningsbolaget CropTailor för utveckling av havre. Han flyttade 2012 med sin forskargrupp till Lunds universitet och 2015 blev Lantmännen majoritetsägare i CropTailor. Med Tilling-teknologi har ett stort antal mutationslinjer tagits fram som evaluerats för kvalitets- och agronomiska egenskaper i samarbete med Lantmännen med flera intressenter. När SSF utlyste ett antal större satsningar på Industrial Research Centres lämnades en ansökan till ScanOats in våren 2016. 4 av 38 ansökningar finansierades varav ScanOats var den enda som hade koppling till livsmedelskedjan. Tack vare Olof Olssons mångåriga engagemang fanns en gedigen bas för ansökan! Bakom ansökan fanns ett konsortium av forskare från Lunds universitet, SLU och RISE (JTI) samt företagen Lantmännen, Oatly och Swedish Oat Fibre. Centret leds av en styrelse av representanter för de tre företagen i konsortiet med Mats Larsson, Lantmännen som ordförande. Prof. Leif Bülow, LU är utsedd till programmets chef.

Centrat har finansiering från 20170301 till 20241231 med möjlighet till viss förlängning. Verksamheten bedrivs i följande fem delar som spänner från genetiska studier till forskning om hälsoeffekter av havre: WP1 Characterization of the oat genome, WP2 Development of new oat varieties with specific qualities, WP3 Intensified sustainable production of oat with high end-use qualities, WP4 Mild processing of oats to optimize health effects and functionality, WP5 Prevention of cardiovascular and metabolic disease. Avslutningsvis konstaterade Olof Olsson att ScanOats finns i en miljö och ett sammanhang där avancerad havreforskning kan bedrivas.

Mats Larsson, Lantmännen FoU och Alf Ceplitis, Lantmännen Lantbruk kommenterade därefter hur forskning och utveckling inom ScanOats passar in i utvecklingen av havrebaserade produkter resp. växtförädlingen för att ta fram nya havresorter inom Lantmännen med de internationella perspektiv som Lantmännen har för sin verksamheter inom dessa fält.

Therese Bengtsson, SLU beskrev huvuddragen i det nordiska PPP-projektet för pre-breeding i vårkorn som startade 2012. Under åren 2012-2017 har projektet haft en total budget på 29 milj. DKK varav hälften finansierats från de nordiska länderna via NordGen och hälften från de deltagande företagen som in-kind. Prof. Ahmed Jahoor, Nordic Seed är projektledare och Therese är en av de ledande forskare som är engagerade i projektet. Nordic Seed, Sejet, Graminor, Boreal och Agricultural Univ. of Iceland (LBHI) är partners i projektet, men Lantmännen deltog också under de första tre åren. SLU och LUKE (det finländska forskningsinstitutet) svarar dessutom för viktiga delar av projektet. Projektet har lett till ett förstärkt nordiskt nätverk i vårkorn med ökat utbyte av genetiska resurser och utbildning av studenter, doktorander och post-docs i växtförädling. Användningen av avancerade korsningsscheman har underlättats och storskaliga fältförsök har kunnat genomföras i olika miljöer samtidigt som nya tekniker utnyttjats. Mer specifikt har projektet hittills lett till utveckling av DNA-markörer för nematodresistens som nu används, identifiering och karakterisering av nya genkällor för sköldfläcksjuka och mjöldagg inkl. utveckling av DNA-markörer för dessa, identifiering av mutationer med tre veckors tidigare blomning och mognad samt

framtagning av sju MAGIC-populationer för fortsatt utnyttjande i projektet. Avsikten är att minst kunna bedriva projektet under ytterligare en 3-årsperiod.

Avslutningsvis redogjorde Anders Nilsson för förutsättningarna för en förlängning av nordiskt PPP för pre-breeding. Han förutsåg därvid inte några ökade bidrag från länderna för 2018-2020 jämfört med 2017 och att en utlysning om bidrag till pågående projekt och eventuella nya skulle komma till sommaren. Vidare belystes hur behovet av förstärkta offentliga resurser för växtförädling hade uttryckts i Konkurrenskraftsutredningen och Livsmedelsstrategin. I strategins handlingsplan hade regeringen uttalat att ett nationellt kompetenscentrum för att förnya svensk växtförädling skulle etableras. I ett inspel från SLU i mars 2017 hade föreslagits insatser för att etablera nya teknologier, pre-breeding i samverkan med svensk växtförädling, framtagning av nya sorter i grödor som inte kan förädlas kommersiellt och stöd till industridoktorander. Diskussioner fördes nu vidare inom ramen för ett nationellt samverkansprogram för cirkulär och biobaserad ekonomi.